

Секретаријатот за надворешни работи (СИП), Белград, во Архивот на град Прилеп, Архивското одделение на ИНИ, потоа објавени архивски, други материјали и периодика и сл., како и прилично големиот број на фусноти, ни даваат за право да истакнеме дека пред нас се наоѓа еден оригинален труд којшто претставува значаен придонес во македонската историограф-

ска и научна мисла. Лесно читливиот и содржаен стил во опишувањето на настаните, критичкиот однос, како и апликацијата на новите факти во него, што досега беа непознати, одличната организација во распоредот на материјалот, со оригиналните заклучоци му даваат простори на овој труд за пошироко ползување.

Благој СТОИЧОВСКИ

Максим СТОЈАНОВСКИ, Блаже Крстев Биринчето, крушевски војвода, Развиток, Битола, 1983, 131.

Во последно време зачести појавата на историско-популарни монографии за одделни личности и војводи од македонското националноослободително движење од крајот на минатиот и почетокот на нашиов век. Во нив се вбројува и монографијата за Блаже Крстев Биринчето што годинава ја издаде битолската издавачка куќа „Развиток“.

Блаже Крстев Биринчето припаѓа на плејадата видни личности од нашето недамнешно минато. Тој стана познат како крушевски војвода во постилинденскиот период. Авторот, Максим Стојановски, на стотина страници мал формат го презентира живописот на Блаже Крстев Биринчето. Останатите страници им припаѓаат на прилозите. Во нив, главно, доаѓа до израз кореспонденцијата на Блаже Крстев Биринчето.

Авторот ја поделил книгата на два дела. Во првиот дел е сместена монографијата, а во вториот прилозите. Заклучокот доаѓа по прилозите, што претставува евиден-

тна концепциска слабост, бидејќи, нормално, тој му припаѓа на монографскиот дел.

Авторот делото го базирал врз позната литература, која не е целосно консултирана. Од изворната документација првенствено ја консултирал кореспонденцијата на Биринчето. Притоа присутна е извесна некритичност при користењето на литературата. Таков е на пример случајот со некои податоци акцептирани од Илија Сланштанец, кои подлежат на сериозна ревизија.

Во почетокот се присутни и слабости при цитирањето. Во четвртото поглавје авторот во целина презентира три обемни писма на Биринчето, наместо да ги парафразира и анализира, особено поради националната осознаеност на Биринчето. Ова станува дотолку почудно што вториот дел од книгата го посветил на прилозите, каде всушност е и местото за целосно публикување на споменатава кореспонденција. Авторот слично постапува и во петтата глава каде буквално презентира десетина раписки на Биринчето.

Во монографијата се провлекле и погрешни констатации. Така, на пр., во воведниот дел на стр. 15, авторот, меѓу другото, погрешно констатира: „Во наредната 1894 година бил изработен Правилник и избран Централен комитет, а во 1896 година бил донесен и Устав на Организацијата“. Овде не е потребен никаков коментар.

Во делото се присутни и неprecизности. Така, на пр., на стр. 17—18 се истакнува: „... на 27 септември 1895 година во Демировата корија, Крушевско, Јанков извршил покрстување на голем број граѓани, крушевчани“. Всушност не станува збор за обично покрстување на граѓани, туку за формирање на првиот Крушевски револуционерен комитет и тоа, не на 27, туку на 26 септември 1895 година. Така, според Мајски, Крушевскиот револуционерен комитет во состав: Кирил Јанков, Матеј Нешков, Димитар Велјанов и Митџу Секулов, — бил формиран во Демировата корија на 14/26. IX н. ст. 1895 г. (Крстовден).

Авторот во седум поглавја го проследува животниот пат на Блаже Крстев Биринчето, од неговите најрани дни па се до неговата трагична погибија во 1911 година. Стојановски посебно се задржува на учеството на Биринчето во Или

нденското востание. Главен акцент авторот ставил на дејноста на Биринчето во помлинденскиот период, кога Биринчето стекнал популарност како крушевски војвода. Особено авторот се задржува на односот на Биринчето кон странските пропаганди. Во претпоследното поглавје авторот се осврнува на дејноста на Биринчето во доба на Хуриетот, на неговото повторно илегалзирање и преран трагичен крај во 1911 година. Авторот изнесува две верзии за смртта на Биринчето. Притоа, сосем правилно се оградува од верзијата на Сланштанец. Во последната глава Максим Стојановски се задржува на местото на Биринчето во македонската народна поезија.

Потребно е да се истакне дека книгата е мошне луксузно спремена. Таа е илустрирана со повеќе фотографии и факсимили, како и со една карта на Крушевскиот реон.

Без оглед на присутните слабости, појавата на едно вакво дело за Блаже Крстев Биринчето треба да се поздрават бидејќи на нашата поширока јавност и ги збогатува видиците за ова несомнено популарна личност од нашето недаминешно минато.

Димитар ДИМЕСКИ

M. Krippner; The Quality of Mercy, Women at War, Serbia 1914—18, David and Charles Newton Abbot London, 1980, 223.

Делото на Моника Крипнер, *Силата на милосрдие, жени во војната, Србија 1914—18* претставува значаен придонес во расветлување на многу настани и личности сврзани со Првата светска војна.

Симболичкиот наслов на ова дело, земен од Шекспировиот *Вене-*

цијански трговец од познатиот монолог на Поршија, навестува дека ова дело нема претензии да биде исклучително стручно-историска литература, иако книгата обилува со досега необјавени документи и автентични фотографии што авторот ги набавил од личните архи-